

VIỆN NGHIÊN CỨU NUÔI TRỒNG THỦY SẢN II
TRUNG TÂM KHUYẾN NGŨ TRUNG ƯƠNG
ỦY HỘI SÔNG MÈKÔNG

KỸ THUẬT SẢN XUẤT GIỐNG CÁ SẠC RẪN

TÀI LIỆU KHUYẾN NGŨ

Cá sặc rằn là loài cá sống trong nước ngọt, có thịt ngon và được nhiều người ưa thích. Cá sặc rằn thường sống trong kênh rạch, đầm lầy, ao tù và sống được trong nước phèn nặng.

Mùa vụ sinh sản tự nhiên của cá sặc rằn thường từ tháng 4 đến tháng 10. Một kilôgam cá cái có thể cho 200.000-300.000 trứng. Một năm cá có thể đẻ 3-4 lần, thời gian tái thành thực là 25-30 ngày.

Để có thể chủ động sản xuất giống cá sặc rằn cần theo trình tự các bước kỹ thuật sau đây :

1. Chọn cá bố mẹ

Nên chọn những cá sặc rằn nặng trên 70 gam làm cá bố mẹ. Cá có nguồn gốc từ tự nhiên hoặc từ nguồn cá nuôi trong ao.

Những cá được chọn làm cá bố mẹ phải có cơ thể hoàn chỉnh, không bị dị tật, dị hình, không bị rách vây. Cá bơi lội nhanh nhẹn hoạt bát, không bị xây xát hay bệnh tật.

Có thể phân biệt cá sặc rằn đực và cái theo một số đặc điểm bên ngoài như sau (*xem hình bìà - trên : cá đực, dưới : cá cái*):

Cá đực : + vây lưng kéo dài vượt khỏi gốc vây đuôi.

+ trên thân cá nhìn thấy rất rõ các sọc màu đen chạy xiên từ lưng xuống bụng.

Cá cái : + vây lưng không kéo dài tới gốc vây đuôi.

+ không thấy rõ các sọc màu đen chạy xiên từ lưng xuống bụng.

2. Nuôi vỗ cá bố mẹ

Chuẩn bị ao nuôi vỗ: Ao nuôi vỗ cá bố mẹ nên có diện tích từ 200 đến 500m²; giữ mức nước sâu 0,8-1m. Trước khi thả cá phải tháo cạn ao và phơi đáy. Cứ 100m² ao bón 10kg vôi để diệt tạp, trừ mầm bệnh và bón lót 30-40kg phân chuồng.

Mật độ cá và tỷ lệ đực cái : Cứ 1m² ao nuôi vỗ

4-6 con cá bố mẹ. Ghép 1 cá đực với 1 cá cái.

Mùa vụ : Bắt đầu nuôi vỗ từ tháng 12 năm trước.

Cho cá ăn và quản lý ao : Mỗi ngày cho cá ăn 2 lần (vào lúc sáng sớm và chiều mát). Cứ 10kg cá bố mẹ mỗi ngày cho ăn 0,3-0,4kg thức ăn hỗn hợp (gồm 25% cám, 25% ruốc và 50% bột cá). Thường xuyên quan sát màu nước và hoạt động của cá.

3. Cho cá đẻ nhân tạo

Bể cho cá đẻ : Có thể sử dụng bể xi-măng, bể nhựa, lu sành, bể bạt, v.v Tùy thuộc vào số lượng cá cho đẻ ít hay nhiều mà chọn bể có diện tích từ 10 đến 20m². Giữ mức nước trong bể từ 0,4 đến 0,8m. Để tránh gây cho cá sợ hãi khi đẻ cần chọn nơi yên tĩnh để xây bể cá đẻ. Thả nổi một số lá môn, lá sen úp trên mặt nước để làm tổ cho cá đẻ (*xem hình bên*).

Chọn cá bố mẹ thành thục : chọn những cá cái có bụng to, mềm và những con cá đực khỏe mạnh, bơi lội nhanh nhẹn để cho đẻ.

Tiêm kích dục tố: Tiêm cho 1kg cá cái 1 trong 2

loại kích dục tố với liều lượng như sau : 1/2 ống LRHa 0,2mg + 1 viên DOM (hoặc Motilium) hoặc 2.000-2.500 đơn vị HCG.

Cũng tiêm cho cá đực 2 loại thuốc trên nhưng với liều lượng chỉ bằng 1/3-1/2 của cá cái.

Tiêm thuốc vào gốc vây ngực của cá. Sau khi tiêm thả ghép 1 cá đực với 1 cá cái vào bể đẻ.

Cá bắt đầu đẻ sau khi tiêm kích dục tố 18-20 giờ. Trước đó có thể thấy cá phun bọt thành từng đám nổi trên mặt nước, ở phía dưới lá môn. Cá có thể đẻ kéo dài trong 2-3 giờ. Cá đực dùng miệng để gom trứng đưa vào đám bọt nổi trên mặt nước.

Tỉ lệ cá đẻ vào chính vụ (từ tháng 4 đến tháng 10) đạt 80%; tỉ lệ trứng thụ tinh là trên 90%. Từ 1kg cá cái có thể thu được 200.000 đến 300.000 trứng. Sau khi đẻ lần thứ nhất được 25-30 ngày, cá có thể đẻ lại lần thứ hai.

4. Ấp trứng

- Trứng cá sặc rằn thuộc loại trứng nổi. Những trứng tốt sẽ trương to và có màu vàng nhạt; những trứng có màu trắng là trứng hư.

- Chuyển nhẹ nhàng trứng cá vào các chậu nhựa có đường kính 50cm để ấp, giữ mức nước trong chậu 15cm. Mỗi chậu có thể ấp được 50.000 trứng mà không cần phải sục khí (xem hình bên).

- Sau 24 giờ trứng sẽ nở thành cá bột. Hớt loại bỏ những trứng hư. Khi cá bột được 2-3 ngày tuổi thì chuyển ra ương ngoài ao.

5. Ương cá bột thành cá giống

- **Chuẩn bị ao ương** : Ao phải được tháo cạn và phơi đáy trước khi thả cá bột. Cứ 100m² ao bón 10kg vôi để diệt tạp, trừ mầm bệnh và bón lót 30-40kg phân chuồng.

Thả cá bột xuống ao với mật độ 300- 500 con/m².

- Cho cá ăn:

- Trong 10 ngày đầu tiên : cứ 100.000 cá bột mỗi ngày cho ăn 5 lòng đỏ trứng vịt bóp nhuyễn và 600-800g bột đậu nành rang chín xay nhuyễn. Thức ăn hòa nước tạt đều khắp ao.

- Từ ngày thứ 11 đến ngày thứ 20 : cứ 100.000 cá bột mỗi ngày cho ăn thức ăn hỗn hợp gồm 300g bột đậu nành, 300g cám và 300g bột cá.

- Từ ngày thứ 21 trở đi giảm bột đậu nành, chỉ cho ăn bột cá và cám, lượng 1,5 - 2,0 kg. Thành phần thức ăn gồm có 30-50% bột cá, 50-70% cám).

- Sau 24 giờ trứng sẽ nở thành cá bột. Hớt loại bỏ những trứng hư. Khi cá bột được 2-3 ngày tuổi thì chuyển ra ương ngoài ao.

5. Ương cá bột thành cá giống

- **Chuẩn bị ao ương** : Ao phải được tháo cạn và phơi đáy trước khi thả cá bột. Cứ 100m² ao bón 10kg vôi để diệt tạp, trừ mầm bệnh và bón lót 30-40kg phân chuồng.

Thả cá bột xuống ao với mật độ 300- 500 con/m².

- Cho cá ăn:

- Trong 10 ngày đầu tiên : cứ 100.000 cá bột mỗi ngày cho ăn 5 lòng đỏ trứng vịt bóp nhuyễn và 600-800g bột đậu nành rang chín xay nhuyễn. Thức ăn hòa nước tạt đều khắp ao.

- Từ ngày thứ 11 đến ngày thứ 20 : cứ 100.000 cá bột mỗi ngày cho ăn thức ăn hỗn hợp gồm 300g bột đậu nành, 300g cám và 300g bột cá.

- Từ ngày thứ 21 trở đi giảm bột đậu nành, chỉ cho ăn bột cá và cám, lượng 1,5 - 2,0 kg. Thành phần thức ăn gồm có 30-50% bột cá, 50-70% cám).

ỦY HỘI SÔNG MÊKONG
DỰ ÁN KHUYẾN NGƯ ĐỂ PHÁT TRIỂN NUÔI TRỒNG
THỦY SẢN Ở ĐỒNG BẰNG SÔNG CỬU LONG
GIAI ĐOẠN 1, CAMPUCHIA VÀ VIỆT NAM

Địa chỉ:

1. Trung tâm Nghiên cứu Thủy sản Đồng bằng sông Cửu Long, xã An Thái Trung, huyện Cái Bè, tỉnh Tiền Giang.
Điện thoại: 0-73-821879; (Fax): 0-73-821859.
2. Trung tâm Khuyến ngư Tiền Giang, 80 Ấp Bắc, phường 4, Tp. Mỹ Tho, tỉnh Tiền Giang. ĐT : 073.870151.